

[Laurits Pedersen.]

Men jeg vil da udtrykke mig paa denne Maade, at det ærede Medlem har benyttet den Taktik, at han har sat ind over for Personer, der har staaet i Spidsen for Landbrugets Organisationer, for at mistænkeliggøre dem og gøre dem umulige i Befolkningens Øjne til at være Ledere af disse Organisationer.

Jeg skal sidst af alle bebrejde det ærede Medlem, at han vil organisere det danske Landbrug stærkere end hidtil. Det har vi Ret til, lige saa vel som andre inden for det danske Samfund organiserer sig stærkere og stærkere. Det er klart, at det ogsaa er en Styrke for det danske Landbrug, at det organiserer sig i den videst mulige Udstrækning. Jeg vil endog sige, at vi har ogsaa Lov til at demonstrere, saaledes som andre Organisationer har gjort det. Jeg har set i København Stauning og Borgbjerg gaa i Spidsen for store Demonstrationstog til denne Rigsdag for at fremsætte Krav over for en siddende Regering. Selvfølgelig har man Lov til noget saadant ogsaa inden for Landbrugsorganisationerne. (*Hartwig Frisch*: De gik ikke til Rigsdagen!). Rigtigt. Men jeg vil tillige sige saa stærkt, jeg kan, at en hvilken som helst siddende Regering maa kunne sige til disse Organisationer: I maa holde Jer paa et saadant Grundlag, at I ikke overtræder Landets Love. Der maa ikke skabe sig en Magt i Samfundet. Det kan og maa Staten ikke finde sig i. Det er dette, det ærede Medlem blander sammen; man vil gennem disse Organisationer tilrive sig en Magt, som hverken den ene eller den anden Organisation nogen Sinde maa faa.

Jeg vil gerne i mine Slutningsbemærkninger henvende et Par Ord til det ærede Medlem Hr. Borgbjerg. Det ærede Medlem omtalte den danske Folkeskole, specielt den danske Landsbyskole. Jeg for mit Vedkommende har altid gaaret i denne Landsbyskole, jeg har altid benyttet de frie Skoler, som jeg ikke tiltror det ærede Medlem at have megen Tilnærmelse til, selv om han nok ved, hvorledes de har virket i vort Samfund, og jeg tror, at det ærede Medlem gør den danske Folkeskole Uret. Det ærede Medlem gik, jeg tror det var 50 Aar tilbage og sagde, at det var mærkelig lidt Udvikling, der var sket i de Kredse, hvor den danske Landsbyskole havde virket.

Heroverfor vil jeg gerne pege paa, at den danske Folkeskole dog ogsaa har nogen Andel i det mægtige Opsving, der er sket ude omkring i disse Kredse. Tænk paa, hvilken Organisation der er vokset frem i denne Aarrække! Tænk paa, hvorledes man

i denne Aarrække har organiseret den danske Smørproduktion og Svineproduktion! Alle mulige Indkøbsforeninger og Organisationer er startet i denne Aarrække. Og tænk paa, hvorledes dansk Jord er dyrket i Øjeblikket gennem Forsøgsstationernes og alle mulige andre Foreningers Virksomhed!

Er der nogen, der tror, at man kunde have faaet alle disse Ting til at skyde frem uden Landsbyskolens Arbejde? Det er jo saadan, at man kommer rejsende fra Ulandet hertil for at se paa alt dette i meget stærkere Grad, end Udlændinge rejser her til Landet for at se, hvad de laver i København eller andre større Byer, for det kan de lave tilsvarende i udenlandske Købstæder. Men man har meget vanskeligt ved at efterligne dansk Landbrug, fordi de danske Landmænd har forstaaet at tage Organisation i deres Haand og staa sammen om at gennemføre disse Ting i Samdrægtighed, uanset om man har en lille Plet Jord eller en stor Plet Jord. Det er noget af Liberalismen, der er ført ud i Livet paa praktisk Maade. Men tror man virkelig, at dette kunde finde Sted, uden at man havde en god Skole derude?

Det er jo ikke det, det drejer sig om, om en Lærer har en høj Karakter, om vi har mange Fag, om vi har et Skoleaar mere. Jeg underkender det ikke og vil sidst af alle sige, at vi ikke skal følge med ogsaa paa dette Omraade. Men vi har jo set, hvorledes der i mange Skoler, Hedeskoler, Enelærerembeder har siddet Folk, der har øvet en saadan Indsats, at vi rolig tør sige, at det mest effektive Skolesystem var kommet til kort over for en saadan Mand. Men jeg tror ogsaa, at det ærede Medlem Hr. Borgbjerg har stiftet Bekendtskab med dette. Det ærede Medlem har jo i den Tid, han har siddet som Minister, været meget ude til de store Skolemøder, som afholdes hvert Aar, særlig ved Pinsetider; han har taget Del i mange af den Slags Møder, som har samlet store Forsamlinger. Jeg tør rolig hævde, at det har i væsentlig Grad været fra Landsbyerne, disse Folk er mødt frem, og jeg tør ogsaa rolig, uden at gaa det ærede Medlem for nær, sige, at det har ikke i væsentlig Grad været hans egne politiske Tilhængere, der har været Tilhørere.

Men det er jo klart, at naar der kan samles saa store Skarer af Tilhørere ved disse Møder, saa er Interessen for Skolespørgsmaal her i Samfundet ikke døet hen. Det kan det ærede Medlem være overbevist om, at ude omkring i Landsbyerne omfatter vi vort Skolespørgsmaal med den